

A BEVÁNDORLÓ

Szerkeszti: SINGER MIHALY.

EGYES SZAM ARA 1 CENT.

MEGJELEN NAPONTA DELUTAN.

VIII. Évfolyam. 41. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, PA., PHILADELPHIA, PA., HÉTFŐ, 1911 APRILIS 10-én.

VIII. Year. No. 41.

GYÁSZ MEZEJÉRŐL

Ujabb jelentés a bányakatasztrófáról.

Az a nagy katasztrófa, mely gyászba döntötte Amerika magyarságát, a Bevándorló útján jutott a magyarság tudomására. Scramtoni tudósítónk teljesítette a szomorú kötelességet, kiment Throopra, a szerencsétlenség színhelyére és összeírta azoknak neveit, akiket elpusztított a munkának örökké éhes molochja.

A Bevándorló már a szombati számában közölte a magyar áldozatok neveit, megelőzve ezzel nemcsak a magyar lapokat, de az angol lapokat is. Egy new yorki angol lap, talán az angol lapok legtekintélyesebbje, a N. Y. Times az öt vasárnapi számában még e gyászos esetről kifolyólag is jelét adta annak, hogy mily kevésre becsülik itt Amerikában az idegenszármazásu munkást. Beszámolva ugyanis a katasztrófáról, ezeket írja: "A bányatüzek áldozatul esett három amerikai. A többiek idegenszármazásuak voltak."

Ökölbe szorult a markunk, mikor ezt a cínikus megjegyzést olvastuk és felháborodásunk még fájdalmunknál is nagyobb volt.

Reinitz József scramtoni tudósítónk újabb a következőket jelentette: Ismét kimentem Throopra és előbbeni táviratomon kiegészítésképpen a következőket jelentem: Magyarok, mint ezt már említettem, kilenczen pusztultak el. Molnár János a veszprémei Csatkáról került ide. Három gyermeket, két fiút és egy lánykát hagyott maga után. Kétségbeesett özvegy most is anyai "örömlöknek" néz elébe. A 24 éves, római katolikus Németh István a vasmezei Peresztegre való. Husvét után akart megesküdni Pupsi Mariskával.

Köbor Miklós házána van felvartolva és az özvegyre jutott leány ott zokog a koporsó felett. Gíbarski András Abaujmegyéből jött ide már régebben. Két év előtt a megtakarított pénzével visszament a szülőfaluja. Az áldatlan házai viszonyok visszautdöztek azonban Amerikába. Ez év elején került ismét Throopra. Most már nem üldözi őt senki és semmi. Ő az egyedüli magyar áldozat, aki nem tartozott egyelőre. Tóth András házához vitték az elszenesedett hulláját, onnan temetik. — Gáll Mihály mint gyerekeket lett a munka áldozata. Mindössze tizenhat tavaszt látott. Itt született Amerikában, itt pusztult el. Vörös Kelemen a sopronmezei Fertőszentmiklósról való. Buzgó római katolikus volt. Harminczgyéves korában halt meg ezzel a borzalmas halállal. Felesége és három árvácskaja, a legidősebbik hatéves, gyászolják őt. — Az evangélikus vallásu Varga Gyula 41 éves volt. Vasmezyéből származott ide. Feleségét három hét előtt vitték ki a temetőbe. Két és fél éves árva hagyott maga után. Az ő hulláját hozták elsőnek a felszínre. Homlokán egy ütéstől származott friss seb hely van. Meglehet, hogy a halálutásában sebesült meg. Bartek György, Kormány Gyula és Babarcsik János Zemplénmegyébe valók. Már kezdik temetni az áldozatokat általánosan megnyilatkozó részvét mellett. A hátramaradottak fájdalmán növeli, hogy Throopon nincsen római katolikus magyar pap, a ki magyar nyelven bucsuztatná el a halottakat.

A halál torkából megmenekült magyarok közt tudósítónknak sikerült a következő neveket feljegyezni. Varga Sándor, Csizik János, Gáll József, Horváth János, Ivány József, ifj. Kovács János, Farkas János. Beszélni még alig lehetett velük. Az átszenvedett rémület mintha lakatot rakott volna az ajkukra. Ők is ott állnak a bányatorlatánál és bambán tekintenek maguk elé, merev pillantásokkal nézik társaiknak elszenesedett hullait, majd a homlokukhoz kapnak, mintha nehé, kinzó álmóból akarnának felébredni. Majd ha felébredtek, majd ha magukhoz tértek és visszanyerik felkurbált lelkiüknek nyugalmát, majd akkor talán el fogják beszélni a borzalmakat, amelyek ott lenn, a bánya sötétjében játszódtak le és amelyek kétségbeesett részesei ők is voltak.

A throopi bányászok, számban tizenkészázan, megható módon adtak kifejezést gyászuknak. Zárt sorokban házról-házra jártak, néma megállottak a felvartolozott széndarabokon és néma ajkukon talán ott lebegett a kérdés: mikor kerül reánk sor?

A nagy katasztrófa részvétet kellett országjárta. Magyart élnek egy hosszabb táviratban sietett fájdalmának, gyászának, részvéteinek kifejezést adni. Megindult a pénzügyítés is, hogy az özvegyek és árvák a temetőből ne vigyenek vissza sívár, gyászba borult lakásaikba koldus-tarisnyát. A falat kenyéért mentek a halálba erőteljes emberek, az emberi részvét a hátramaradottakat ugyan csak egy falat kenyérral akarja kibékiteni a sors.

Körülbelül tíz nap előtt megbetegedett az apa, a fiu nem törődött sokat vele és hagyta a beteg, tehetetlen embert az ágyon heverni. Ő a szomszédoknál könyörgött magának ételt össe. Tegnap a fiu az halt meg, fiát ő maga nevelte föl. Kötéllal akarta őt az ágyra felhuzni, de nem volt elég ereje hozzá. Ekkor elment a rendőrállomásra, ahol bejelentette, hogy nem bírja apját felkelteni. Két detektív a lakásra ment, melyet már régóta nem szállítottak, tele volt mindenféle piszokkal, a fiu rendszeres nyugvóhelye egy rongybatyú volt. A detektívek feltűnt a kötéll és

A JÓ SZIV.

Miképp kímélik Amerikában az állatokat.

Mig a zsarnoki hatalomra vergődött tőke napról-napra a biztos halálba küldi a kenyére éhes embereket, azallt ugyanezen töképen zseknek ellágyul a szívek, mikor egy állat túlterheléséről értesülnek. Az embert kíméletlenül agyondolgoztatják, az állatot, a mely pénzbe kerül, kímélni kell.

Van a többek között egy, a jószívű töképenzések által alapított társaság, mely kegyetlenségek ellen megvédi az állatokat. Helyes. Az állat is érzi a fájdalmat, az állat munkabírásának is meg van a határa. Csak hogy mig az emberrel szemben azt a bizonyos határt betartani nem akarják, de nem veszik észre a határt, azallt az állatok védelme körül a legkomikusabb helyzeteket teremtik meg.

Ilyen komikus helyzetet teremtettek tegnap Brooklynban. Temetés volt. Megtörtént a beszentelés. A koporsót fölítették a kocsira. A gyászolók beültek a fogatokba. Megindult a menet. Talán egy mérföldnyire voltak a temetőtől, mikor annak a bizonyos társaságnak két hivatalnok, mely megvédi az állatokat, megállította a menetet. Kifogásolták a lovakat, melyek a koporsót szállító kocsit elő voltak fogva. Ki kellett fogni a lovakat, a gyászolók pedig kuszáltak a fogatokból és maguk húzták a koporsót a temetőbe.

Ez ellen az állatvédő egyesület nem emelt kifogást. Igaza van, meg kell védeni az állatot. Az ember pedig? Az ember hadd pusztuljon a jó, a nemes, a könyörületesség Amerikában.

UJ SZÖVETSÉG.

Angolok, japánok és északamerikaiak barátkozása.

Tokióban, Japán fővárosában, erősen tartja magát az a hír, hogy a már fennálló angol-japán békeszerződéshez az északamerikai Egyesült Államok is hozzácsatlakozott. A most megkötött japán-amerikai kereskedelmi és hajózási szerződés az első lépés akar ebben az irányban lenni.

KINCSESLÁDA.

Hol őrsi Rockefeller az ő vagyonyát?

John D. Rockefeller óriási vagyonyának nagy része részvényekben és értékpapirokban fekszik. Ezeket a "papirokat" New Yorkban, a terménytőzsdé épületében őrzik, a bejárat hozzájuk a Beaver streetről van. A bomba-, tűz- és betörésmentes pinczépületbe tiz ajtó vezet, melyekhez tizféle kombinációjú lakat van. A tiz lakat tiz kulcsát három bizalmi ember bírja, akik egymás nélkül nem tudnak belépni az aranyborjú szentélyébe. Az ajtókat vastag aczéllal készítették, a falak 36 inches vastagok és közbe aczélsínnek vannak lefektetve. A pincze kilencez láb széles, kilencez láb mély és tizenöt láb hosszú. A tulajdonképeni kincsespincze bejárata előtt teljes irodai felszerelés van, ahol minden egyes értékpapir, részvény pontosan ellenőriztetik.

Hogy milyen vagyont tartott Rockefeller? Nem sokat — csak 200,000,000 dollár értékűt, a mennyivel néhány szegény ember adósságát ki lehetne fizetni és még maradna is valami.

ERKÖLCS MENTŐK

Anyagot akartak szerezni — szép leányok társaságában.

North Bergenben a detektívek két nagyon is kótes híru, vagy talán inkább csak egyhíru koresmában razzitát tartottak az ottani kerületi ügyész egyenes utasítására. A razzia meglepte a jelenvókat, de talán még jobban a detektíveket, akik a koresma vendégei közt ott találták Dietz polgármestert és Medina recordert. Es a látkat ott nyolce kisasszonyt is, a kik szeretik a szerelmet változatosan, szeretik a pénzt is és szeretik a pénzt szerelmet együttvéve. A detektívek magukkal vitték az egész társaságot. A két hivatalos személy azzal mentegődzék, hogy ők — tanulmányozni akarták "a viszonyokat." Miután alaposan átvizsgálták a terepet, lefizették az obulusokat — felállhatnak prányugvóhelye a romlott erkölcsök ellen.

NYOMORSZIGET

Meddig tart Williams uralma?

William Williams, az ellis islandi csász. fogalomná nőtte ki magát. A lelketlenség, az igazságtalanság, a caesarismus hőbortjának fogalmává.

Az ellis islandi bevándorlási biztos, úgy látszik, kárba vesztettnek tekinti azt a napot, amelyen nem sikerült neki a bevándorlók agyonaklatására valami újabb módot kieszélni.

A minap ismételve szóvá tettük azt a hallatlan önkényt, amelylyel ez a magát zsarnokká felfújta valaki a menházakat megrendszabályozta. Tette ezt anélkül, hogy Washingtonból kapott volna erre utasítást. Elég nagy és elég hatalmas urnak képzeletű magát arra, hogy a saját jóvóltából ezikáztassa mindétféle szinpadit villámaikat. Csak az a baj, hogy ezek a villámok, bármennyire szinpadiak, mégis pusztító hatással vannak. Amióta Williams urat megint kiültették Ellis Islandra, ez a nyomor és a szenvedések szigetévé lett a szónak legmegrendítőbb értelmében. Megkínöz mindenkit, aki keze ügyébe akad, s ezírelv küldte a jobb sorsra érdemes embereket a kétségbeesésbe, sokakat egyenesen az öngyilkosságba.

A legáltalánosabb és egyúttal legrutálisabb dolog most pantant ki azonban.

Öt hónappal ezelőtt ideérkezett egy hatvanöt éves férfi ugyanolyan idős feleségével. Azért tették meg öregségük daczára a farszto tengeri utat, hogy életük alkonyát ne rideg elhagyatottságban, hanem már régebben Amerikában élő gyermekeiknél tölthessék. Miután azonban még odaát tudomást szerettek az Ellis Islandon végbemenő brutálisokról, még Európában megváltották a térti-jegyeket az esetre, ha Williams ezár előtt nem találnának kegyelemre, ha nem engedné őket paratrasználani.

Megérkeztek. És a szerencsétlenek helyesen számítottak. Habár az elaggott jövevényeknek gyermekei adánylatkoztak, hogy kétségesen megosztsják szüleikkel utolsó falatjukat, Williams ur' ezt nem találta kielégítő biztosítéknak arra nézve, hogy az öregek nem fognak a köznek terhére esni. Deportálásra ítélte őket.

Es most következik a legrutálisabb dolog. Olyan dolog, melyhez hasonló még a legsötétebb Oroszországban sem esik meg.

Nem deportálták ugyanis az öregeket, hanem öt hónapon át fogva tartották őket az ellis islandi piszokban. Tették, mivel a hajózási társaság eladta nekik a térti-jegyeket s mivel ezt a bevándorlási rendeletek megszegésének tekintve, Williams perbefogta az illető hajózási társaságot s így az öregeket mint tanukat itt tartotta — bebörtönözve.

A per most dőlt el a hajózási társaság javára. A felsőbbíróság kimondta, hogy a bevándorlási hatóságoknak semmi köze ahhoz, hogy a hajózási társaságok kinek adnak el jegyeket és hol.

Az öregeket tehát most fogják visszatolonozolni Európába, miután öt hónapon át a legpiszkosabb börtönben slynlódték csupán azért, mert el mertek jönni Amerikába a gyermekeikhez.

Es erre a gyilkos eljárásra, erre az eljárásra, amelyél hitványabbat, fellázítóbbat nem ismerünk, a washingtoni kormány rámondja az igent és amenet.

Megirtuk a minap, hogy a kongresszusnak mostani demokrata többsége mindenekelőtt a védvámról szóló törvényt akarja odamódosítani, hogy az élelmiszerek árai leszorítottassanak a magasból. Szükséges és sürgős dolog ez. De ennél sokkal sürgősebb ama botrányoknak végleges megszüntetése, amelyek napról-napra Ellis Islandon játszódnak le. Az emberiség ellen elkövetett ezen legga-zabb merényleteknek kell mindenekelőtt véget vetni. Azt a felülválkodott ellis islandi ezárt kell megtanítani arra, hogy nem garázdálkodhat örökkön-örökké.

Ha a demokrata többség megtisztítja Ellis Islandot a szeméttől, az idegenszármazásu szavazatok meg segíteni fognak az ország megtisztításában a republikánus uralomtól.

FÖLDRENGÉS.

Rómában nagy pánikot idézett elő.

Róma, ápr. 10. Ma reggel egész Róma városát egy földrengés pánikba kergette. Eddig nagyobb károkról nem tudnak hogy történtek volna. Hogy Olaszország egyéb területein volt-e földrengés, eddig nem érkezett hír.

LÁZADÁS.

Khinai katonák zendülése.

Londonon keresztül érkezett ide lapunk zártakor a kábeljelentés hogy Khinában, a Canton városában állomásozó katonák megtagadták az engedelmességet, a katonák elégedetlenek a császárhelyettes abbeli rendelkezével, a melyben magát főparancsnoknak nevezte ki.

CZÉLT ÉRT.

Asszony a polgármestri székben.

Lapunk szombati számában megírtuk, hogy a Kansas állambeli Hunnewellben Ellen Wilson assz-

NYOMORSZIGET

Meddig tart Williams uralma?

William Williams, az ellis islandi csász. fogalomná nőtte ki magát. A lelketlenség, az igazságtalanság, a caesarismus hőbortjának fogalmává.

Az ellis islandi bevándorlási biztos, úgy látszik, kárba vesztettnek tekinti azt a napot, amelyen nem sikerült neki a bevándorlók agyonaklatására valami újabb módot kieszélni.

A minap ismételve szóvá tettük azt a hallatlan önkényt, amelylyel ez a magát zsarnokká felfújta valaki a menházakat megrendszabályozta. Tette ezt anélkül, hogy Washingtonból kapott volna erre utasítást. Elég nagy és elég hatalmas urnak képzeletű magát arra, hogy a saját jóvóltából ezikáztassa mindétféle szinpadit villámaikat. Csak az a baj, hogy ezek a villámok, bármennyire szinpadiak, mégis pusztító hatással vannak. Amióta Williams urat megint kiültették Ellis Islandra, ez a nyomor és a szenvedések szigetévé lett a szónak legmegrendítőbb értelmében. Megkínöz mindenkit, aki keze ügyébe akad, s ezírelv küldte a jobb sorsra érdemes embereket a kétségbeesésbe, sokakat egyenesen az öngyilkosságba.

A legáltalánosabb és egyúttal legrutálisabb dolog most pantant ki azonban.

Öt hónappal ezelőtt ideérkezett egy hatvanöt éves férfi ugyanolyan idős feleségével. Azért tették meg öregségük daczára a farszto tengeri utat, hogy életük alkonyát ne rideg elhagyatottságban, hanem már régebben Amerikában élő gyermekeiknél tölthessék. Miután azonban még odaát tudomást szerettek az Ellis Islandon végbemenő brutálisokról, még Európában megváltották a térti-jegyeket az esetre, ha Williams ezár előtt nem találnának kegyelemre, ha nem engedné őket paratrasználani.

Megérkeztek. És a szerencsétlenek helyesen számítottak. Habár az elaggott jövevényeknek gyermekei adánylatkoztak, hogy kétségesen megosztsják szüleikkel utolsó falatjukat, Williams ur' ezt nem találta kielégítő biztosítéknak arra nézve, hogy az öregek nem fognak a köznek terhére esni. Deportálásra ítélte őket.

Es most következik a legrutálisabb dolog. Olyan dolog, melyhez hasonló még a legsötétebb Oroszországban sem esik meg.

Nem deportálták ugyanis az öregeket, hanem öt hónapon át fogva tartották őket az ellis islandi piszokban. Tették, mivel a hajózási társaság eladta nekik a térti-jegyeket s mivel ezt a bevándorlási rendeletek megszegésének tekintve, Williams perbefogta az illető hajózási társaságot s így az öregeket mint tanukat itt tartotta — bebörtönözve.

A per most dőlt el a hajózási társaság javára. A felsőbbíróság kimondta, hogy a bevándorlási hatóságoknak semmi köze ahhoz, hogy a hajózási társaságok kinek adnak el jegyeket és hol.

Az öregeket tehát most fogják visszatolonozolni Európába, miután öt hónapon át a legpiszkosabb börtönben slynlódték csupán azért, mert el mertek jönni Amerikába a gyermekeikhez.

Es erre a gyilkos eljárásra, erre az eljárásra, amelyél hitványabbat, fellázítóbbat nem ismerünk, a washingtoni kormány rámondja az igent és amenet.

Megirtuk a minap, hogy a kongresszusnak mostani demokrata többsége mindenekelőtt a védvámról szóló törvényt akarja odamódosítani, hogy az élelmiszerek árai leszorítottassanak a magasból. Szükséges és sürgős dolog ez. De ennél sokkal sürgősebb ama botrányoknak végleges megszüntetése, amelyek napról-napra Ellis Islandon játszódnak le. Az emberiség ellen elkövetett ezen legga-zabb merényleteknek kell mindenekelőtt véget vetni. Azt a felülválkodott ellis islandi ezárt kell megtanítani arra, hogy nem garázdálkodhat örökkön-örökké.

Ha a demokrata többség megtisztítja Ellis Islandot a szeméttől, az idegenszármazásu szavazatok meg segíteni fognak az ország megtisztításában a republikánus uralomtól.

FÖLDRENGÉS.

Rómában nagy pánikot idézett elő.

Róma, ápr. 10. Ma reggel egész Róma városát egy földrengés pánikba kergette. Eddig nagyobb károkról nem tudnak hogy történtek volna. Hogy Olaszország egyéb területein volt-e földrengés, eddig nem érkezett hír.

LÁZADÁS.

Khinai katonák zendülése.

Londonon keresztül érkezett ide lapunk zártakor a kábeljelentés hogy Khinában, a Canton városában állomásozó katonák megtagadták az engedelmességet, a katonák elégedetlenek a császárhelyettes abbeli rendelkezével, a melyben magát főparancsnoknak nevezte ki.

CZÉLT ÉRT.

Asszony a polgármestri székben.

Lapunk szombati számában megírtuk, hogy a Kansas állambeli Hunnewellben Ellen Wilson assz-

NYOMOR KÉPE.

Tizenkét éves fiu kirabolja halott apját.

Egy rendőri hír. A new yorki Westsideon, az 501. szám alatt, a 32. utczában lakott John Moran, akit detektívek holnap találtak. Zsebei ki voltak fordítva, a tettel 12 éves fia van vadolva.

John Moran egy dock alkalmazottja volt. Kevés fizetéséből nagyon nyomorúságosan tengette életét. Felesége tizenegy év előtt

NYOMOR KÉPE.

Tizenkét éves fiu kirabolja halott apját.

Egy rendőri hír. A new yorki Westsideon, az 501. szám alatt, a 32. utczában lakott John Moran, akit detektívek holnap találtak. Zsebei ki voltak fordítva, a tettel 12 éves fia van vadolva.

John Moran egy dock alkalmazottja volt. Kevés fizetéséből nagyon nyomorúságosan tengette életét. Felesége tizenegy év előtt

A HAJÓ SZABAD.

"Prinzessin Irene" a hobokeni pierben.

A Norddeutscher Lloyd "Prinzessin Irene" hajója, mely Fire Island mellett, négy órányira New Yorktól, zátonyra jutott, tegnap kiszabadult kényelmetlen helyzetéből. Három hajó, kedvező szél és az ár segítségével újra vizen volt a hajó, melyet azonban elővigyázatból a segítő hajók hoztak be, mert attól tartottak, hogy a esővelhomok rakódott le és ez a hajót akadályozná.

A Norddeutscher Lloyd "Prinzessin Irene" hajója, mely Fire Island mellett, négy órányira New Yorktól, zátonyra jutott, tegnap kiszabadult kényelmetlen helyzetéből. Három hajó, kedvező szél és az ár segítségével újra vizen volt a hajó, melyet azonban elővigyázatból a segítő hajók hoztak be, mert attól tartottak, hogy a esővelhomok rakódott le és ez a hajót akadályozná.

A Norddeutscher Lloyd "Prinzessin Irene" hajója, mely Fire Island mellett, négy órányira New Yorktól, zátonyra jutott, tegnap kiszabadult kényelmetlen helyzetéből. Három hajó, kedvező szél és az ár segítségével újra vizen volt a hajó, melyet azonban elővigyázatból a segítő hajók hoztak be, mert attól tartottak, hogy a esővelhomok rakódott le és ez a hajót akadályozná.

A Norddeutscher Lloyd "Prinzessin Irene" hajója, mely Fire Island mellett, négy órányira New Yorktól, zátonyra jutott, tegnap kiszabadult kényelmetlen helyzetéből. Három hajó, kedvező szél és az ár segítségével újra vizen volt a hajó, melyet azonban elővigyázatból a segítő hajók hoztak be, mert attól tartottak, hogy a esővelhomok rakódott le és ez a hajót akadályozná.

